

عنوان مقاله: تدریس بر اساس الگوی طراحی سازنده گرای محیط آموزش الکترونیکی

زهرا آقاکشیری، مربی گروه علوم تربیتی، واحد یزد دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران zohrehaghakasiri@gmail.com
سیدمجید عبداللهی دامنه، استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه پیام نور magidabdellahi@gmail.com
عباس تقی زاده، دانشجوی دکترای تکنولوژی آموزشی دانشگاه تربیت مدرس ataghizade672@gmail.com

چکیده

تدریس بر اساس طراحی سازنده گرای محیط آموزش الکترونیکی، یک رویکرد جامع و خلاقانه است که فراگیران را در بررسی کاوش و حل مسأله و مسائل نوآورانه علمی در محیط کلاس درس مبتنی بر آموزش الکترونیکی یاری می دهد. این نوع تدریس به جای یک چارچوب از پیش تعیین شده و انفعالی، رویکردی فعال، انعطاف پذیر و مبتنی بر تعاملات را در محیط آموزش الکترونیکی به ارمغان می آورد. مقاله حاضر ابتدا به توصیف تدریس بر اساس الگوی طراحی سازنده گرای پرداخته و سپس تدریس مبتنی بر الگوی سازنده گرای جوناسن را در محیط آموزش الکترونیکی تبیین می کند. کلیدواژه: تدریس، الگوی طراحی سازنده گرای، آموزش الکترونیکی، الگوی طراحی جوناسن

هدف:

پژوهش حاضر تدریس بر اساس آرایه الگوی طراحی سازنده گرای محیط آموزش الکترونیکی است.

روش شناسی

مطالعه حاضر از نوع مروری است. به منظور یافتن مقالات متناسب با اهداف پژوهش، پایگاه های اطلاعاتی علمی و معتبر نظیر ایرانداک و پروکوئست جستجو شده و با بررسی مقالات علمی که در مجلات معتبر داخلی و خارجی به چاپ رسیده اند، عوامل متناسب با تدریس بر اساس الگوی طراحی سازنده گرای محیط آموزش الکترونیکی شناسایی، استخراج خلاصه و دسته بندی شده اند.

مقدمه، بیان مسئله، مبانی نظری و پیشینه

آموزش مجازی و یادگیری الکترونیکی همچون هر آموزش دیگری دارای ویژگی های روانشناختی خاص خود است. کار کردن در فضای مجازی و آموزش از این طریق مستلزم تسلط بر ویژگی روانشناختی محیط مجازی یادگیری است. یادگیری الکترونیکی بیش از این که به استاد و کلاس درس متکی باشد، متکی به محتوا و طراحی آموزشی است. طراحی آموزشی ۲ از مهم ترین عناصر فرایند یادگیری است که در یادگیری الکترونیکی نیز به دلیل ماهیت آن نقش مهمی ایفا می کند (نورالهی، حکیم زاده و سراجی، ۱۳۹۰). یکی از مهمترین رویکردهای روانشناسی برای آرایه این نوع آموزش ها و یادگیری ها سازنده گرای است. سنت های عینی باورانه یادگیری واقعیت هستی را مستقل از ذهن و خارج از یاد گیرنده تصور می کنند و دانش اندوزی را انتقال واقعیت مستقل خارج از یاد گیرنده به ذهن او می دانند در واقع آن ها معتقد بودند «دانش به صورت عینی و مستقل از یاد گیرنده وجود دارد و معلم می تواند این دانش را به کمک زبان به همه یاد گیرندگان انتقال دهد». بر عکس در نظریه سازنده گرای واقعیت عینی جهان بیرون مستقل از یاد گیرنده فرض نمی شود و چنین تصور نمی شود که یادگیرنده از راه یادگیری نسخه ای از این جهان را به ذهن خود می سپارد. بسیاری از اندیشمندان پیرو رویکرد آموزش سازنده گرا دانش، مهارت و تجارب قبلی دانش آموزان را به عنوان شالوده ای برای ساخت یک چهارچوب ذهنی جدید در ذهن یادگیرنده در نظر می گیرند (وولفولک، ۲۰۰۰ به نقل از کارشکی، ۱۳۸۸). اساس ساختار گرای بر این استدلال است که انسان به دنبال ساختن دانش از تجربه خود است. به موازات توسعه فناوری های نوین، از روش تدریس سازنده گرای در محیط های الکترونیکی نیز استفاده می شود، به گونه ای که در این محیط وجود امکان تعامل همزمان و غیر همزمان بین گروه های مختلف و در پی آن تبادل اطلاعات، کشف، ساخت دانش، پیشرفت یادگیری، اشتراک عقاید و نظریات گوناگون با وجود فاصله های زیاد جغرافیایی امکان پذیر است.

نتیجه گیری (جداول و نمودارها)

در پژوهش حاضر، الگوی طراحی آموزشی سازنده گرای بر اساس الگوی جوناسن در محیط آموزش الکترونیکی بررسی شد. با توجه به این که امروزه تأکید رویکرد های نوین آموزشی به نوآوری، خلاقیت و تولید دانش است و این مهم پایه یکی از ویژگی های روش تدریس مناسب می باشد تا جریان تدریس بر اصل تعامل یادگیرندگان با محیط و کشف حقایق بنا شود. از این رو روش ساخت گرای متناسب ویژه ای با همین موضوع دارد. زیرا روش ساخت گرای به دست آوردهای شخصی و تولید و ابداع روشها و مفاهیم توجه خاصی می شود. در این روش معلم و همه امکانات نقش "تسهیل کننده" دارد و دانش سازی توسط فراگیرندگان انجام می شود. در حقیقت در این روش تأکید بر "طراحی محیط های یادگیری" است. در این راستا آنچه در این مهم بررسی می شود مواردی نظیر: تناسب طراحی ساختار محیط یادگیری با اهداف مورد نظر، کیفیت و کارایی ابزارهای اطلاعاتی و ارتباطی انتخاب شده برای تسهیل یادگیری، بررسی تناسب محتوای طراحی مورد نظر با اهداف آموزشی و بررسی روش تدریس متناسب با شیوه مبتنی بر ساخت دانش توسط فراگیران است. یکی از الگوهای مطرح در طراحی ساختار گرا الگوی طراحی آموزشی جوناسن است. این الگو بر اساس این استدلال است که دانش از طریق تجربه بدست می آید. در این نظریه معلمان به دور از سخنرانی یادگیری دانش آموزان را در مسیر درست تسهیل می کنند و فراگیران اجازه دارند دانش را در تجارب گذشته و حال خود ترکیب کنند (جوناسن، ۲۰۱۰). محیط های یادگیری در این روش فناوریهای مدرن مانند فیلم، رایانه ها، شبکه وب، ویدئو کنفرانس های تعاملی و شبیه سازی های رایانه ای را ارائه می دهد (کالتر، ۲۰۱۱).

بحث و نتیجه گیری

جمله وزیر سابق آموزش و پرورش ویلیام بنت اعتقاد دارند که رشد اینترنت، مشکلات نظام آموزشی حاضر را حل خواهد کرد. در سطح دبیرستان ها، دیگر نگران کلاس های پر ازدحام، نقصان زیر بناها، یا نزول استانداردها نخواهیم بود. و در سطح کالج ها خواهیم توانست مشکلات جمعیتی ناشی از تعداد بیش از حد دانشجویان، محدودیت دسترسی به گران ترین دانشگاهها و نیاز مداوم به بازآموزی به علت تغییر مهارت های ضروری را حل کنیم. اگر فناوری جدید به نحوی درست به کار گرفته شود، هرکس در هر کجا که هست به آموزش درجه یک دسترسی خواهد داشت، به صورتی که بتواند به مهارت های لازم در زمینه فناوری اطلاعاتی مناسب دست یابد (دریفوس، ۱۳۸۳). در حقیقت، بکارگیری الگوی تدریس سازنده گرای در زمینه آموزش الکترونیکی دگرگونیهای فراوانی ایجاد کرده است. بدین گونه که کاربر فعال است و به صورت تعاملی با تولید رسانه ای ارتباط برقرار می کند، لذا یادگیری حالتی فعال دارد، در این فضا امکان سوال کردن به راحتی فراهم می شود، از طرفی آموزش با انعطاف تر و مبتنی بر تعامل بیشتر امکان پذیر میشود. بنابراین، مناسب ترین راه حل برای آموزش کیفی تر و بهینه سازی تولید علم در جامعه، پرورش افرادی نوآور و کارآمد در نظامی است که بر اساس روشهای نوین همراه با آخرین دستاوردهای علمی و پژوهشی، زمینه رشد و پرورش چنین افرادی را فراهم سازد.